МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет лісового і садово-паркового господарства
Кафедра геодезії, картографії і кадастру

Допускається до захисту
“_____”_____2024 р.
Зав. кафедри: _____Ю. О. КИСЕЛЬОВ

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи освітнього рівня «Магістр»

«РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ’ЄКТІВ ГЕОДЕЗИЧНО-ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЧЕРЕЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ЇХ ПРАЦІВНИКІВ»

Виконав – студент групи 21 м-зм,
освітньої програми «Геодезія та землеустрій»,
спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»
ЗАГОРОДНІЙ Андрій Юрійович

Науковий керівник – к.е.н. доцент
БОРОВИК П.М.

Умань 2024

Уманський національний університет садівництва

Кафедра «ЗАТВЕРДЖУЮ»

геодезії, картографії і кадастру Зав.кафедри _____ Ю.О. КИСЕЛЬОВ

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу освітнього рівня «Магістр»

студенту групи 21 м-зм _____ ЗАГОРОДНЬОМУ Андрію Юрійовичу
(підпис) (ініціали, прізвище)

1. Тема кваліфікаційної роботи «РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГЕОДЕЗИЧНО-ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЧЕРЕЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ЇХ ПРАЦІВНИКІВ»
затверджена наказом по університету №01-06/282 від 18.10.2024 р.

2. Термін здачі студентом закінченої кваліфікаційної роботи "22" листопада 2024 р.

3. Вихідні дані для кваліфікаційної роботи: дані обліку і звітності державного підприємства «Дніпровський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою», законодавчі акти та нормативні документи з питань оподаткуваггя доходів працюючих громадян, наукова періодика з обраної тематики дослідження.

4. Перелік питань, які необхідно розробити (наводиться зміст, який містить пункти і підпункти усіх розділів):

1. Теоретичні основи податкового регулювання діяльності суб'єктів геодезично-землевпорядного бізнесу через оподаткування доходів їх працівників
2. Сучасний стан регулювання діяльності суб'єктів геодезично-землевпорядного бізнесу через оподаткування доходів їх працівників
2.1. Характеристика ДП «Дніпровський науко-дослідний та проектний інститут землеустрою» та його системи оподаткування
2.2. Податкове навантаження ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою»
2.3. Сучасний стан регулювання діяльності геодезично-землевпорядного бізнесу через оподаткування доходів їх працівників (на прикладі ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою»)

3. Шляхи вдосконалення регулювання діяльності суб'єктів геодезично-землевпорядного бізнесу через оподаткування доходів їх працівників

4. Аналіз планування та ефективність заходів з охорони праці на прикладі ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою»

5. Перелік графічного матеріалу:

Рисунки по тексту роботи в кількості 11 найменувань (6 – у першому розділі роботи, 4 – у другому розділі роботи, 1 – у третьому розділі роботи). Крім того, 2 додатки.

5. Консультанти з роботи:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	Завдання прийняв
Аналіз планування та ефективність заходів з охорони праці на прикладі ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою»	ТРУС О.М., к. с.-г. наук, доцент		

6. Дата видачі завдання "11" жовтня 2023 р.

Керівник _____к.е.н, доцент БОРОВИК П.М.
(підпис, науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Завдання прийняв до виконання "11" жовтня 2023 р.

Студент _____.
(підпис)

Реферат

РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГЕОДЕЗИЧНО-ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЧЕРЕЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ЇХ ПРАЦІВНИКІВ.

ЗАГОРОДНІЙ Андрій Юрійович – Кваліфікаційна робота освітнього рівня «Магістр». Кафедра геодезії, картографії і кадастру. – Умань, Уманський НУС, 2024. 42 с. текст. част., 11 рис., 8 табл., 4 найменувань джерел, 2 додатки.

Висвітлено науково-методичні засади податкового регулювання діяльності суб'єктів геодезично-землевпорядного підприємництва через оподаткування доходів їх працівників.

Дано характеристику об'єкта дослідження, проаналізована нормативна база податкового регулювання діяльності суб'єктів геодезично-землевпорядного підприємництва через оподаткування доходів їх працівників, проведена оцінка сучасного стану податкового регулювання діяльності суб'єктів геодезично-землевпорядного підприємництва через оподаткування доходів їх працівників та запропоновані напрями вдосконалення податкового регулювання діяльності суб'єктів геодезично-землевпорядного підприємництва через оподаткування доходів їх працівників.

Ключові слова: податкове регулювання діяльності суб'єктів геодезично-землевпорядного підприємництва через оподаткування доходів їх працівників, управління геодезично-землевпорядною діяльністю, оподаткування доходів громадян, вплив оподаткування на формування результати діяльності геодезично-землевпорядних підприємств та їх працівників.

ЗМІСТ

ВСТУП..... 6

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГЕОДЕЗИЧНО-ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ЇХ ПРАЦІВНИКІВ ……... 8

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГЕОДЕЗИЧНО-ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ЇХ ПРАЦІВНИКІВ..... 17

2.1. Характеристика ДП «Дніпровський науко-дослідний та проєктний інститут землеустрою» та його системи оподаткування..... 17

2.2. Податкове навантаження ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» ……..……..... 19

2.3. Сучасний стан регулювання діяльності геодезично-землевпорядного бізнесу через оподаткування доходів їх працівників (на прикладі ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою»)……..... 21

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГЕОДЕЗИЧНО-ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ЇХ ПРАЦІВНИКІВ..... 26

РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ ПЛАНУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХОДІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПРИКЛАДІ ДП «ДНІПРОВСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ТА ПРОЄКТНИЙ ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕУСТРОЮ»…… 36

ВИСНОВКИ ……..……..…….. 40

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…… 43

ДОДАТКИ…… 47

ВСТУП

Становлення повноцінного інституту місцевого самоврядування в Україні передбачає розширення повноважень місцевих органів влади. Це вимагає децентралізації бюджетних ресурсів, підвищення фінансової самостійності територіальних громад, формування державою доходних джерел, які б гарантували фінансове забезпечення мінімального рівня послуг, надання яких передбачається самоврядними повноваженнями.

Одним із таких доходних джерел бюджетів місцевого самоврядування є податок на доходи фізичних осіб. Оподаткування доходів громадян займає особливе місце в системі податкових відносин, адже включає в себе не лише фінансові, а й соціальні аспекти. Питання формування податкової політики щодо оподаткування доходів громадян, які проживають як на сільських територіях, так і в містах набуває особливої ваги – від його вирішення залежить добробут громадян та стан доходної частини муніципалітетів. При цьому оподаткування є основою, навколо якої формуватиметься державна політика стабілізації та підтримки доходів населення.

Серед вчених, які зробили помітний внесок у розвиток теорії та практики оподаткування доходів фізичних осіб слід відмітити В. Андрущенка, Л. Барабаш, П. Бечка, П. Боровика, З. Варналія, М. Дем'яненка, Д. Деми, І. Луніної, Н. Лисої, О. Непочатенко, М. Рудої, А. Соколовської, Л. Тарангул, Л. Тулуша, В. Федосова, Д. Черніка, І. Чугунова та інших дослідників.

Разом з тим відсутні спеціальні комплексні дослідження проблем оподаткування доходів громадян, дискусійними і неврегульованими залишаються питання стосовно залучення до оподаткування окремих категорій доходів домогосподарств. Специфіка геодезично-землевпорядної діяльності вимагає поглибленого дослідження питання формування механізму оподаткування фізичних осіб, що працюють на геодезично-землевпорядних підприємствах, вирішення якого забезпечить підвищення фінансової самостійності територіальних громад. Ці важливі питання вимагають наукового обґрунтування та практичного вирішення, що визначило вибір теми

роботи, обумовило постановку мети та завдань дослідження.

Метою цієї роботи є опрацювання науково-методичних засад та прикладних рекомендацій стосовно удосконалення чинного в Україні оподаткування доходів працівників суб`єктів геодезично-землевпорядного бізнесу з метою посилення його регуляторно-стимулювального впливу на діяльність зазначених бізнес-структур.

Мета дослідження зумовила постановку в ході його проведеннятаких завдань: сформулювати сутність категорії „податок на доходи фізичних осіб" та дослідити перспективу посилення її стимулюючого ефекту на діяльність бізнес-суб'єктів сфери геодезії та землевпорядкування; дослідити чинний в Україні порядок оподаткування доходів фізичних осіб та вирізнити недосконалі особливості заначеної податкової форми; розробити практичні напрями вдосконалення чинного порядку оподаткування доходів працівників геодезично-землевпорядних підприємств.

Об'єкт дослідження – відносини між суб'єктами геодезично-землевпорядного бізнесу та державою під час оподаткування доходів їх працівників. Предмет дослідження – податок на доходи фізичних осіб і його вплив на результати діяльності зазначених підприємств.

Господарським суб'єктом дослідження в даній роботі є державне підприємство (ДП) «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою», що є платником податків на загальній системі оподаткування, зокрема, податку на на доходи фізичних осіб, який воно утримує із д заробітної плати, що нараховується і виплачується ним найманим особам.

В роботі використовувались загальнонаукові та статистичі методи пізнання. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, які регламентують податкові відносини в Україні; монографічні дослідження і наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених; статистичні матеріали; звітні дані та регістри обліку ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою»; Internet-ресурси.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГЕОДЕЗИЧНО-ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ЇХ ПРАЦІВНИКІВ

У разі, якщо суб'єкти, що займаються геодезично-землевпорядною діяльністю, використовують найману працю, вони нараховують, утримують з доходів найманих працівників та перераховують до бюджетів від імені та за дорученнями працівників податок на доходи фізичних осіб (Рис. 1.1).

Платниками податку на доходи фізичних осіб є фізичні особи (як резиденти так і нерезиденти), а також податкові агенти (роботодавці), які зобов'язані нарахувати цей податок, утримати суму податку з доходів найманих осіб та перерахувати суму податку до бюджету.

Об'єктом оподаткування є заробітна плата та інші доходи фізичних осіб. Відповідальними за нарахування і сплату податку є податкові агенти, якими виступають роботодавці. Податок сплачується до бюджету під час виплати доходу. У разі виплати доходів готівкою з каси чи в негрошовій формі податок сплачується на наступний банківський день після виплати [8, с. 23-30; 26].

При оподаткуванні доходів у вигляді оплати праці, від нарахованої заробітної плати віднімаються суми єдиного соціального внеску, що справляються за рахунок доходів найманого працівника, та сума податкової соціальної пільги за її наявності. Податкова соціальна пільга – це частина доходів найманого працівника, звільнена від оподаткування.

Право на податкову соціальну пільгу має найманий працівник, у разі, якщо розмір його заробітної плати не перевищує місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи станом на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 грн (станом на 1 січня 2024 р. така величина складає 4240 грн. (3028 грн (місячний прожитковий мінімум для працездатних громадян станом на 1 січня 2022 р.)*140 %). Розмір податкової соціальної пільги – 50 % прожиткового мінімуму станом на 1 січня звітного року (в 2024 р. складає 1514 грн. (3028 грн

*50 %) [8, с. 23-30; 26].

Платники:

• фізичні особи (резиденти та нерезиденти), а також податкові агенти, що або є роботодавцями, або ж виплачують фізичним особам доходи на умовах, визначених договорами.

Об'єкт справляння:

• заробітна плата, та інші доходи фізичних осіб.

База справляння:

• різниця між нарахованою фізичній особі заробітною платою (або виплаченого доходу) та сумами податкових соціальних пільг і податкових знижок за їх наявності.

Ставки податку встановлені у відсотках від бази справляння у таких розмірах:

• з доходів у формі заробітної плати та більшості інших видів доходів – 18 %;
• для окремих видів доходів – свої ставки (18 % - для більшості пасивних доходів, 5 % - для доходів у вигляді дивідендів з акцій, нарахованих резидентами - платниками податку на прибуток підприємств тощо).

Порядок обчислення і сплати:

• відповідальними за нарахування і сплату податку на доходи фізичних осіб є податкові агенти, тобто в більшості випадків – роботодавці;
• податок сплачується до бюджету під час виплати оподатковуваного доходу (у разі виплати доходів готівкою з каси чи в негрошовій формі – податок сплачується на наступний банківський день після такої виплати);
• право на податкову соціальну пільгу має кожен громадянин, що є найманою особою, якщо розмір його заробітної плати не перевищує розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, індексованого на 140% та округленого до найближчих 10 грн, при цьому окремі категорії працездатних громадян мають право на підвищений розмір податкової соціальної пільги (в розмірі 150 та 200 % від її розміру для працездатних громадян);
• всі фізичні особи – резиденти мають право на податкову знижку, на яку можуть зменшити розмір свого річного оподатковуваного доходу, але для цього необхідно зберігати документи, що засвідчують витрати, вести облік доходів і витрат в книзі встановленої форми та подати декларацію до податкової інспекції;
• до податкової знижки платник податку має право віднести пожертвування та благодійні внески неприбутковим організаціям, плату за навчання себе самого, або члена сім`ї першого ступеня спорідненості, який не одержує заробітної плати (в розмірі не більше прожиткового мінімуму за кожен місяць навчання протягом року), частину витрат на оплату лікування, на оплату відсотків за іпотечними житловими кредитами, витрати на сплату страхових платежів та пенсійних внесків;
• декларація подається до податкової інспекції за рік та не пізніше 1 травня року, що настає за звітним;
• граничний термін сплати податку (за результатами декларування) – протягом 10 календарних днів після встановленого терміну подання річної декларації.

Рис. 1.1. Основні особливості сучасного механізму обчислення і сплати в Україні податку на доходи фізичних осіб [8, с. 23-30; 26]

При цьому, окремі категорії працездатних громадян мають право на підвищений розмір податкової соціальної пільги (Рис. 1.2).

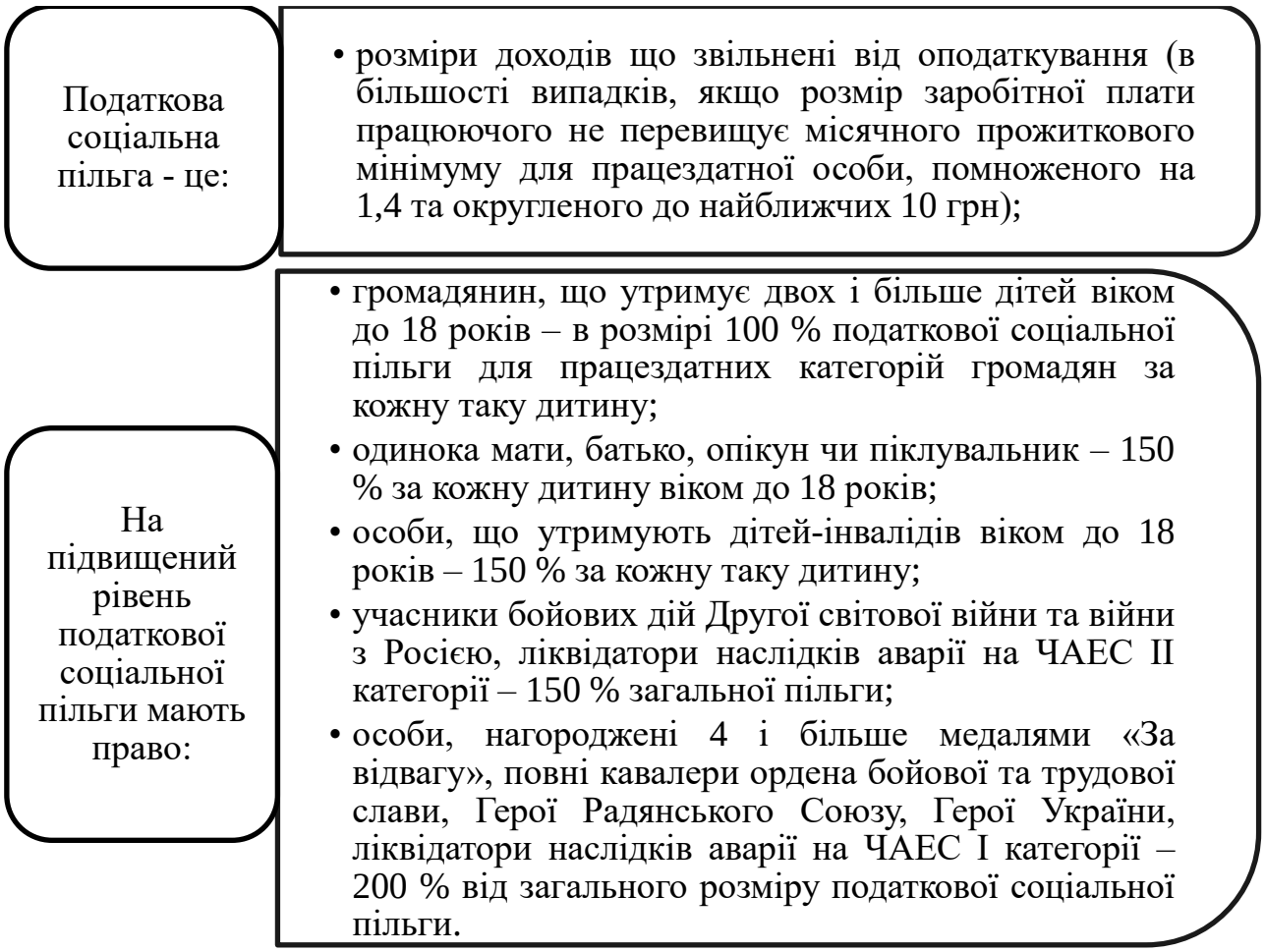

Рис. 1.2. Податкова соціальна пільга [8, с. 23-30; 26]

Зокрема, громадянин, що утримує двох і більше дітей віком до 18 років має право на податкову соціальну пільгу в розмірі 100 % її звичайного розміру для працездатних категорій громадян за кожну таку дитину; одинока мати, батько, опікун чи піклувальник – на 150 % звичайного розміру податкової соціальної пільги для працездатних категорій громадян за кожну дитину віком до 18 років; особи, що утримують дітей-інвалідів віком до 18 років – на 150 % звичайного розміру податкової соціальної пільги для працездатних категорій громадян за кожну таку дитину, учасники бойових дій Другої світової війни та війни з Росією, ліквідатори наслідків аварії на ЧАЕС II категорії – на 150 % звичайного розміру податкової соціальної пільги для працездатних категорій громадян, особи нагороджені 4 і більше медалями «За відвагу», повні кавалери ордена бойової та трудової слави, Герої Радянського Союзу, Герої України, ліквідатори наслідків аварії на ЧАЕС I категорії – на 200 % звичайного розміру

податкової соціальної пільги для працездатних категорій громадян.

Ставка податку в більшості випадків становить 18 %.

Проте для окремих видів доходів визначені спеціальні ставки (зокрема, 18 % – для пасивних доходів, у тому числі нарахованих у вигляді дивідендів за акціями та інвестиційними сертифікатами, що виплачуються інститутами спільного інвестування, 5 % – для доходів у вигляді дивідендів за акціями та корпоративними правами, нарахованими резидентами - платниками податку на прибуток підприємств).

Мають деякі особливості оподаткування доходу від операцій із нерухомим та рухомим майном.

Зокрема, не оподатковується дохід від однократного продажу (обміну чи іншого відчуження) протягом року житлового будинку, квартири або їх частини, за умови, якщо об’єкт нерухомості перебуває у власності фізичної особи понад три роки. В усіх інших випадках доходи від продажу об’єкта нерухомості оподатковуються за ставкою 18 %.

При цьому доходи від продажу об’єкта нерухомості визначаються, виходячи з ціни продажу, але не можуть бути меншими від його експертної грошової оцінки.

Доходи від продажу рухомого майна (автомобілів, мотоциклів, моторолерів тощо) не частіше одного разу на рік оподатковуються за ставкою 5 %. У разі продажу рухомого майна нерезидентами застосовується ставка податку у розмірі 18 %.

При цьому базою оподаткування є доходи від продажу рухомого майна, що визначаються, виходячи з ціни продажу, але не можуть бути меншими від його експертної грошової оцінки та нижчими від 25 % вартості такого ж самого нового об’єкта рухомого майна.

До загального оподатковуваного доходу платника податку включаються також суми пенсій, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету, якщо їх розмір перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня

відповідного року – у частині такого перевищення, а також пенсій з іноземних джерел, якщо, згідно з міжнародними договорами, такі пенсії не оподатковуються в країні їх виплати.

Ставка податку з доходів, отриманих у формі таких пенсій становить 15 %, якщо база оподаткування для місячного оподатковуваного доходу перевищує три розміри мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року.

Податок на доходи фізичних осіб сплачується із таких видів спадщини: кошти, рухоме та нерухоме майно. При цьому, Податковим кодексом України передбачено, що ставка податку залежить від ступеня родинності одержувача зі спадкодавцем та виду одержуваної спадщини (Рис. 1.3).

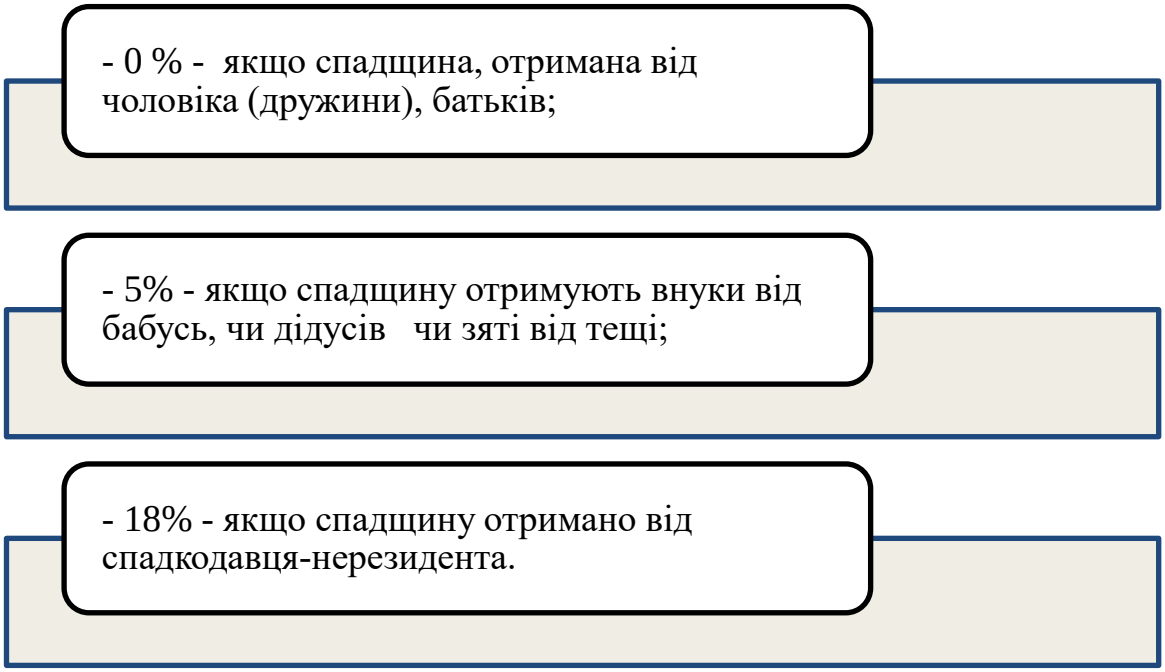

Рис. 1.3. Ставки податку на доходи фізичних осіб з основних видів доходів, отриманих у формі спадщини [8, с. 23-30; 26]

Зокрема, за ставкою 0 % оподатковуються основні види спадщини, отримані від чоловіка (дружини), батьків. Якщо спадщину отримують внуки чи зяті від тещі, то ставка податку становить 5 %.

В разі, якщо спадщину отримано від спадкодавця-нерезидента, то застосовують ставку податку на доходи фізичних осіб у розмірі 18 %.

Дивіденди оподатковують за ставками (Рис. 1.4):

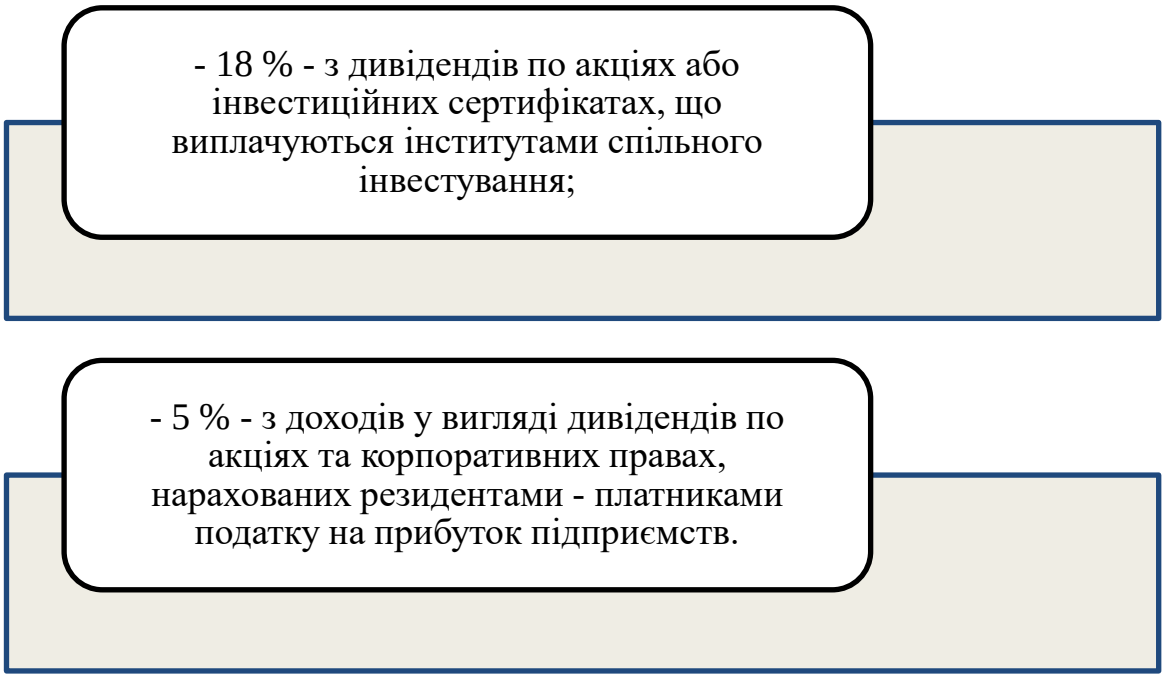

Рис. 1.4. Ставки податку на доходи фізичних осіб з основних видів доходів, отриманих у формі дивідендів [8, с. 23-30; 26]

- 18 % - для дивідендів за акціями або інвестиційними сертифікатами, що виплачуються інститутами спільного інвестування;

- 5 % - для доходів у вигляді дивідендів за акціями та корпоративними правами, нарахованих резидентами – платниками податку на прибуток підприємств.

Доходи у формі виграшів чи призів (крім виграшів у лотерею). оподатковують за ставкою 18 %.

Доходи, отримані у вигляді державних премій України або стипендій України, призначених відповідним законом, постановами Верховної Ради України, указами Президента України, винагород спортсменам - чемпіонам України, призерам спортивних змагань міжнародного рівня, у тому числі спортсменам-інвалідам, а також вартість державних нагород чи винагород від імені України, крім тих, що виплачуються коштами чи іншим майном, сума Нобелівської та Абелівської премій не оподатковуються.

Всі фізичні особи – резиденти мають право на податкову знижку (Рис. 1.5). За своєю суттю – це неоподатковувана частина доходів громадян. До податкової знижки платник податку має право віднести пожертвування та

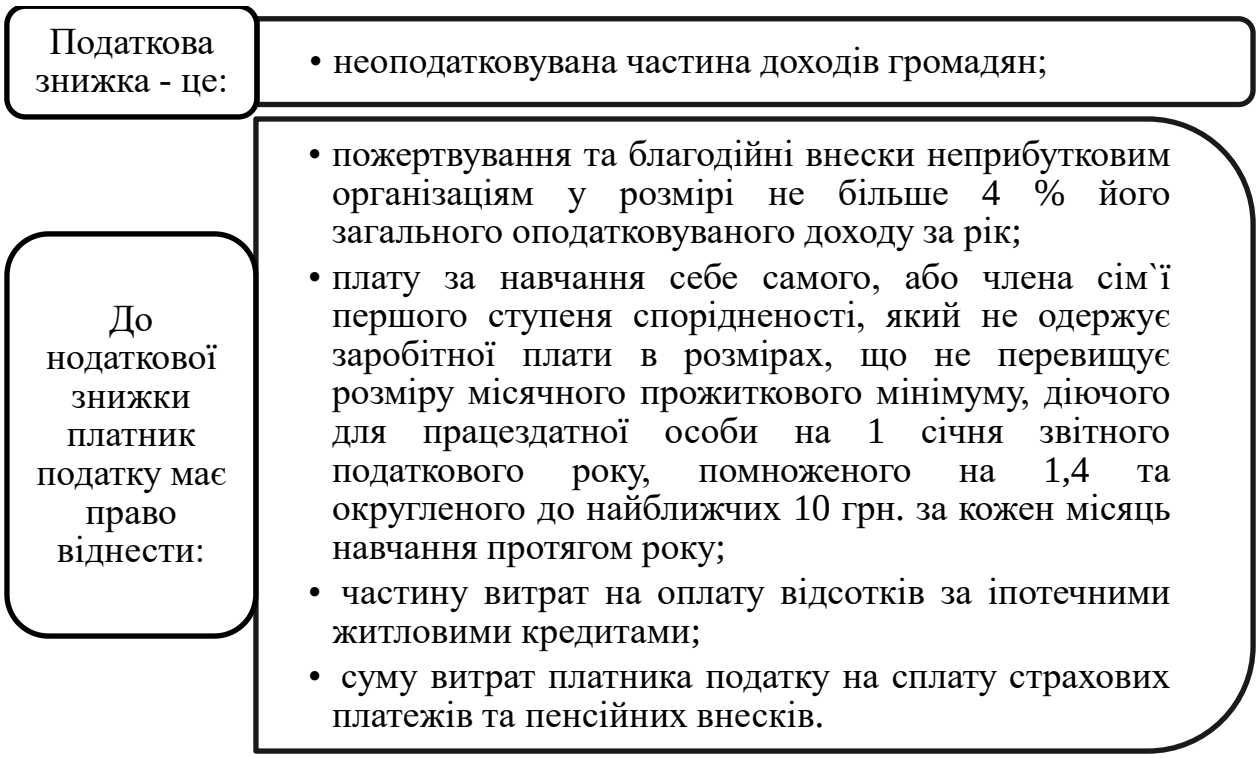

Рис. 1.5. Податкова знижка [8, с. 23-30; 26]

благодійні внески неприбутковим організаціям у розмірі не більше 4 % його загального оподатковуваного доходу за рік, а також плату за навчання себе самого, або члена сім`ї першого ступеня спорідненості, який не одержує заробітної плати в розмірах, що не перевищують розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи станом на 1 січня звітного року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 грн за кожен місяць навчання протягом року, частину витрат на оплату відсотків за іпотечними житловими кредитами, суму витрат платника податку на сплату страхових платежів та пенсійних внесків.

Поряд із цим, для практичної реалізації свого права на податкову знижку платник податку на доходи фізичних осіб повинен подати до податкової інспекції декларацію про доходи та майновий стан фізичної особи, а також збирати розрахункові документи і вести облік доходів та витрат у книзі обліку доходів і витрат фізичної особи.

Термін подачі декларації про майновий стан та доходи фізичних осіб – до 1 травня року, що настає за звітним. Граничний термін сплати податку на доходи фізичних осіб – протягом 10 календарних днів після настання

граничного терміну подання річної декларації фізичної особи.

До іншого податку, який сплачується за рахунок прцюючих в геодезії та землеустрої відносять військовий збір (Рис. 1.6).

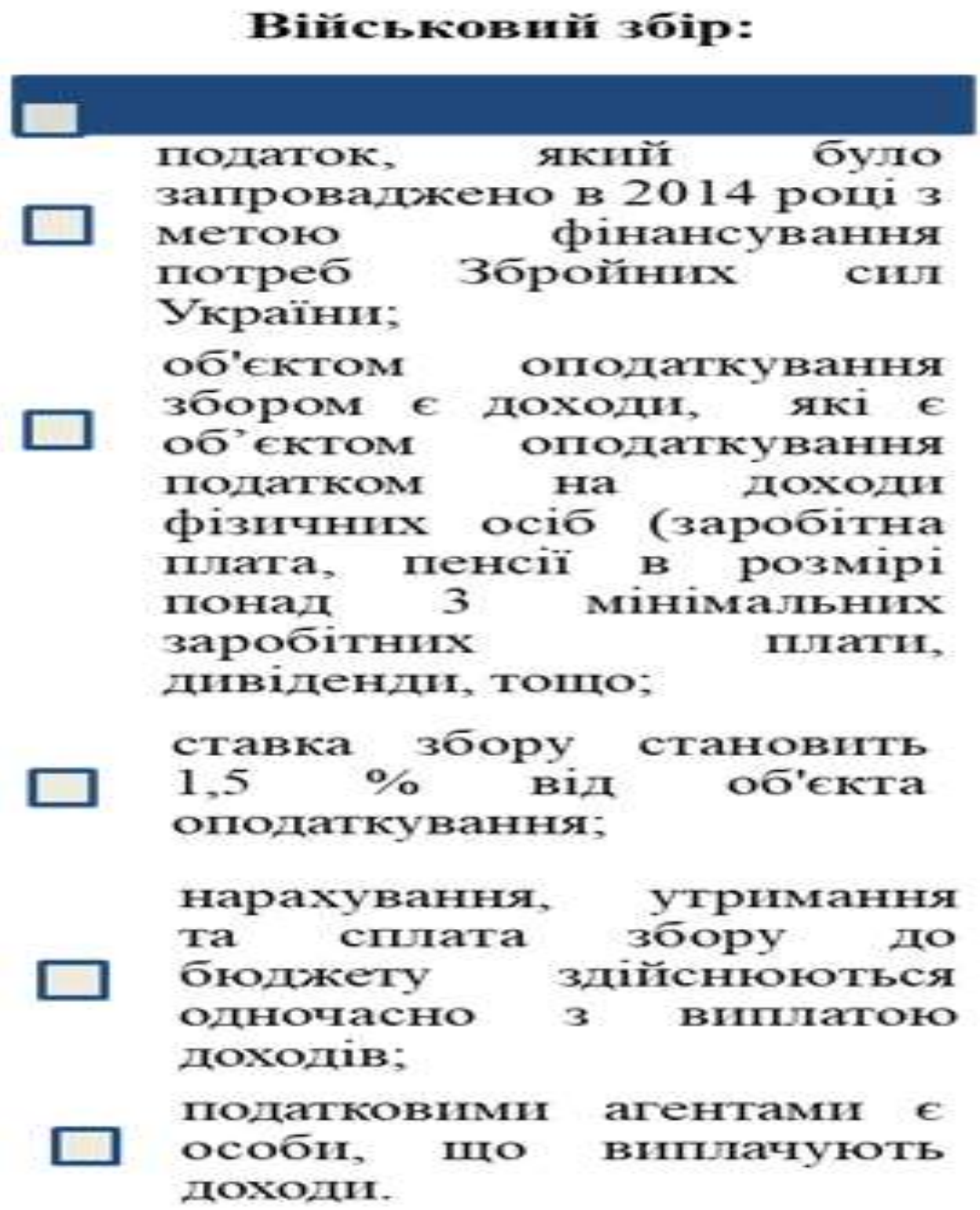

Рис. 1.6. Особливості сплати військового збору [8, с. 79; 26]*

* Наведені особливості нарахування і сплати військового збору в період до жовтня 2024 р.

Платниками військового збору є особи, що отримують доходи, які є об’єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб.

Об'єктом оподаткування збором є доходи, які є об’єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб (заробітна плата, пенсії в розмірі понад 3 мінімальних заробітних плати, дивіденди, тощо).

Ставка збору становить 1,5 % від об'єкта оподаткування.

Нарахування, утримання та сплата збору до бюджету здійснюються одночасно з виплатою таких доходів.

Відповідальними за нарахування, утримання та сплату військового збору до бюджету, як і відповідальними за нарахування і сплату податку на доходи фізичних осіб, є особи, які виплачують зазначені доходи [8, с. 79; 26].

Загалом, підсумовуючи підсумки проведеного нами аналізу теоретичних засад сучасного механізму оподаткування доходів працівників геодезично-землевпорядних підприємств в Україні, які є субєктами загальної системи оплодаткування, потрібно відмітити, що він значним чином не відповідає канонам регулювання економі чних явищ та процесів. Поствоєнне суспільство та необхідність відбудови економіки, соціальної сфери і обєктів інженерної інфраструктури в Україні вимагає кардинальної зміни окремо взятих податкових інструментів, одним з яких, на думку значного переліку науковців, яку підтримуємо і ми в даному дослідженні. є механізм оподаткування доходів працюючих громадян, в тому числі і геодезичнор-землевпорядної сфери [1-8; 11-17; 19-25; 27-40].

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГЕОДЕЗИЧНО-ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ЇХ ПРАЦІВНИКІВ

2.1. Характеристика ДП «Дніпровський науко-дослідний та проєктний інститут землеустрою» та його системи оподаткування

Державне підприємство (ДП) «Дніпровський науко-дослідний та проектний інститут землеустрою» – найбільше геодезично-землевпорядне підприємство Дніпропетровської області, що займається не лише геодезично-землевпорядними вишукуваннями, але й діяльністю у сфері кадастру, архітектури, інжинірингу, геології та маркшейдерії, а також наданням послуг з технічного консультування в цих сферах. Завдяки тому, що у власності підприємства є доволі значний перелік будівель та їх частин на території області, станом на 01.01.2024 р. його статутний фонд складає 543,6 млн. грн.

Підприємство зареєстроване як платник податків у ДПІ в м. Дніпро. Оскільки податки, що сплачуються підприємством не формують значні частини доходів зведеного бюджету, то ДП «Дніпровський науко-дослідний та проектний інститут землеустрою» не вважається бюджетоформуючим підприємством міста Дніпро та районів і територіальних громад, до бюджетів яких сплачує місцеві податки та збори, а також податок на доходи фізичних осіб.

Підприємство очолює виконуюча обов`язки директора – Риженко Альона Валеріївна (рис. 2.1), яка безпосередньо підпорядкований керівництву ДП «Науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою», м. Київ.

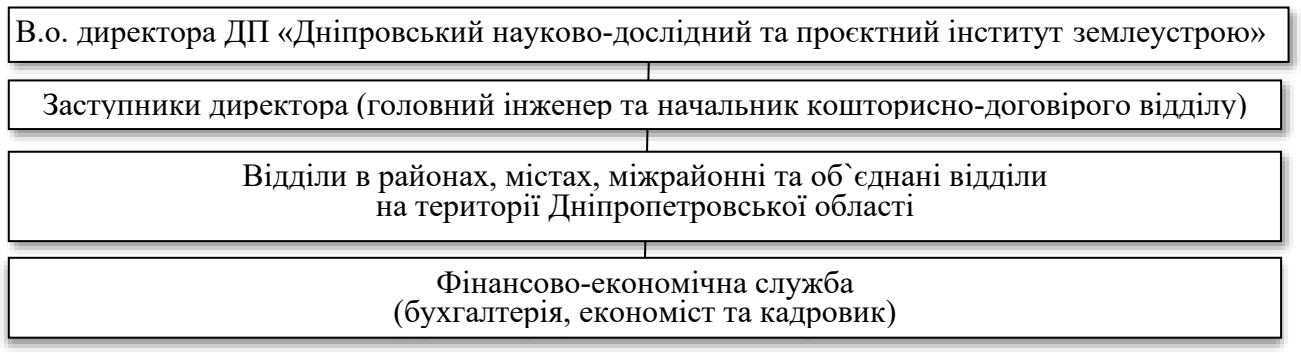

Рис. 2.1. Організаційна структура ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» *

*Складено автором за даними ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

Структура та обсяги виробництва і реалізації продукції ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» зумовлює і характер сплати цим підприємством податків, зборів та платежів до бюджетів всіх рівнів. Насамперед, слід відмітити, що це підприємство функціонує на загальній системі оподаткування, обліку та звітності, тобто сплачує податки, наведені нами на рис. 2.2.

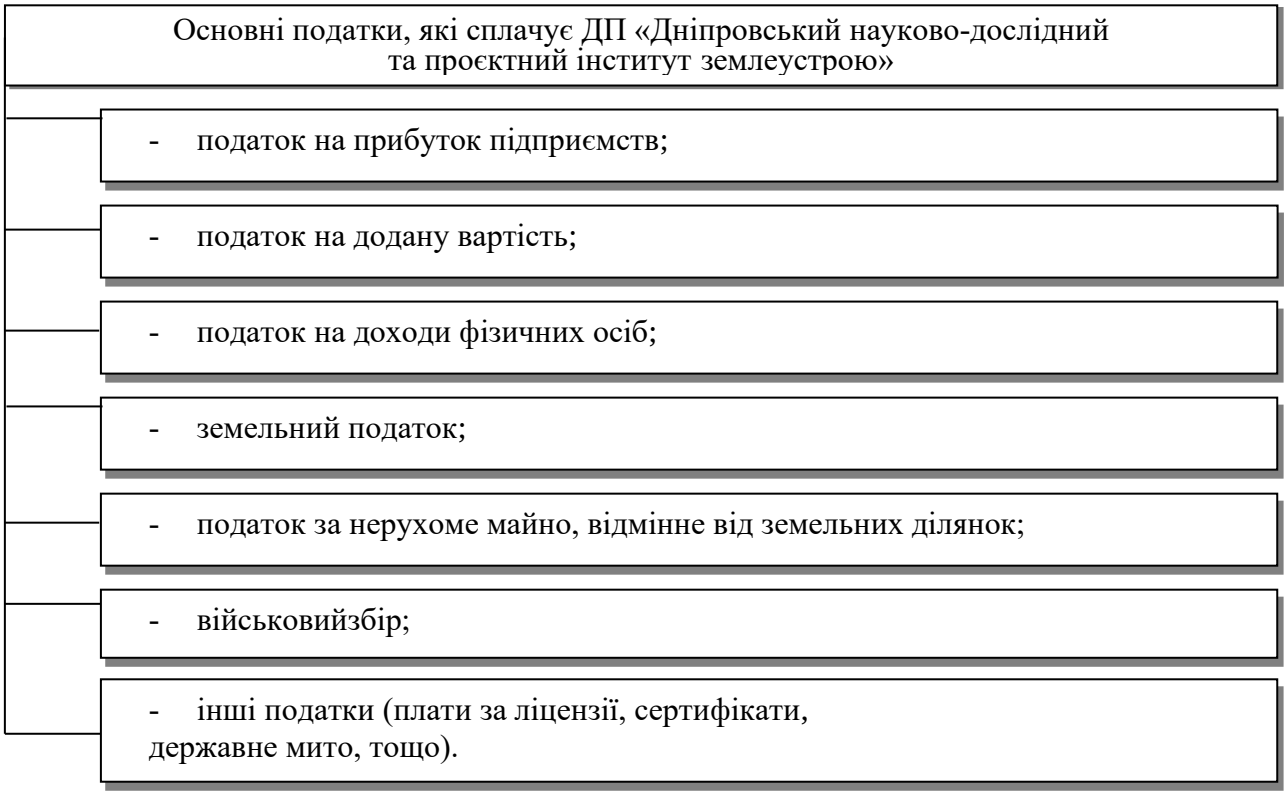

Рис. 2.2. Основні податки, які сплачує ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» *

*Складено автором за даними ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» .

Варто зазначити, що складне завдання правильного нарахування та своєчасної сплати податків, зборів та податкових платежів ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» покладено на працівників фінансово-економічної служби цього підприємства, насамперед на бухгалтерію.

Слід відмітити, що структура та кадровий склад фінансово-економічної служби ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут

землеустрою» дозволяє правильно та вчасно нараховувати а також сплачувати до бюджетів податки та податкові платежі різних видів, в тому числі і податок на доходи фізичних осіб та військовий збір, що є основними податковими формами, які регулюють нарахування і виплату заробітної плати та інших видів доходів працююіих на геодезично-землевпорядних підприємствах громадян.

2.2. Податкове навантаження ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою»

Фіскальне навантаження на платника податків – це показник загального впливу податкових платежів на платників податків [60, с. 267], в цій конкретній історії – на ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

В таблиці 2.1. наведено динаміку ключових подаових розрахунків ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» а також прораховано величину податкового навантаження (частку податків) у його виручці та витратах платника.

З даних таблиці, бачимо, що ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» у 2021 р. сплатило податків і зборів на суму 1,122 млн. грн, у 2022 р. на 403 тис. грн більше ніж у 2021 р. (майже на 36 відсоткових пункти більше), у 2023 р. – на 1,478 млн. грн, або майже на 132 відсоткових пункти більше, ніж за 2022 р.

При цьому виручка підприємства збільшилась у 2022 р. лише майже на 1/5, а у 2023 р. – лише безмалого на 22 відсоткових пункти, не догнавши при цьому темпи росту сплати податків ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

Дані підприємства, наведені в таблиці свідчать також про суттєве зростання за період 2021-2023 рр. сукупних річних витрат ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» (на 35,6 відсоткових пункти).

Таблиця 2.1

Динаміка сплати податків та податкового навантаження ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою»*

Показники	2021 р., млн. грн	2022р., млн. грн	2023 р., млн. грн	відхилення від 2020 р.			
				в 2022 р.		в 2023 р.	
				сума, млн. грн	%	сума, млн. грн	%
І. Сума податків, сплачених підприємством							
Податок на прибуток	0,42	0,45	0,52	0,03	7,1	0,10	28,6
Податок на додану вартість	0,40	0,56	0,98	0,16	40	0,58	145
Земельний податок	0,009	0,01	0,01	0,001	11,1	0,001	11,1
Податок на доходи фізичних осіб	0,23	0,25	0,31	0,02	8,7	0,08	34,8
Інші податки	0,153	0,380	0,490	0,232	151,6	0,337	220,3
Всього	1,122	1,525	2,60	0,403	35,9	1,478	131,7
ІІ. Виручка та витрати підприємства							
Виручка підприємства	8,25	9,87	10,04	1,62	19,6	1,79	21,6
Витрати підприємства	7,38	8,75	10,01	1,37	18,6	2,63	35,6
ІІІ. Податкове навантаження підприємства, %							
Частка податків у виручці, %	13,60	15,45	25,90	х	13,60	х	90,44
Частка податків у витратах, %	15,20	17,43	25,97	х	14,67	х	70,85

*Складено автором за даними обліку ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

З іншого боку, частка податкових виплат у виручці підприємства за 2021-2023 рр. відчутно не змінилась, складаючи лише близько 14 відсоткових пункти, окрім 2023 р., коли значення цього показника сягнуло 25,9 відсоткових пункти.

Варто відмітити, що податкові сплати у затратах ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» за період дослідження зросли на практично 71 відсоткових пункти, що є результатом істотного збільшення витрат платника та сповільнення темпів росту чистого прибутку.

Необхідно зауважити, що визначення оптимального розподілу податкового навантаження між різними групами платників податків, поділених за галузями, географічним розташуванням та іншими чинниками, пов'язане з великими труднощами. Не буде зайвим стверджувати, що методологічні засади аналізу податкових відносин у будь-якій країні ґрунтуються на формальному конфлікті інтересів суб'єктів цих відносин. З одного боку, це платники податків, які прагнуть мінімізувати свої зобов'язання

перед державою з тим, щоб підвищити свій добробут, а з іншого – це державні органи, які прагнуть будь-якою ціною наповнити державний бюджет. Однак вивчення економічної літератури, яка присвячена проблематиці оптимального рівня податкового навантаження, переконує в тому, що потреба розглядати критерій оптимальності не в статичному положенні, а в динаміці. Це пов'язано з тим, що на практиці дуже важко досягти оптимальних характеристик податкової системи. І навіть коли податкову систему можна охарактеризувати як оптимальну, вона дуже швидко може втратити такі якості. Це пов'язано, головним чином, з динамічною природою економічного середовища [6].

Крім того, досвід підтверджує, що дослідження проблеми оптимального рівня податкового навантаження не можна здійснювати без аналізу витрат. Зменшення податкового тиску на геодезично-землевпорядний бізнес буде сприяти зростанню реальних доходів суб`єктів, збільшить їх платоспроможність, дасть поштовх до економічного зростання та розвитку. Окрім цього, послаблення податкового тиску покращить інвестиційний клімат, пожвавить ділову активність суб'єктів бізнесу, сприятиме збільшенню робочих місць, добавить додану вартість внаслідок удосконалення технологічих процесів проведення вимірів, що, водночас призведе до зростання обсягів податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів.

2.3. Сучасний стан регулювання діяльності геодезично-землевпорядного бізнесу через оподаткування доходів їх працівників (на прикладі ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою»)

Окрім дещо умовного показника частки податків у річній виручці та витратах податкоплатника, фіскальні аналітики частенько використовують розрахунки показникапитомої ваги податкових сплат у фонді оплати праці підприємства (табл. 2.2). На нашу думку, ці дані варто рахувати щодо податків, які нараховуються на зарплатню та інші доходи найманих працівників, тобто податку на доходи фізичних осіб та військового збору. Як демонструють дані

табл. 2.2, не вбачаючи, що в Україні в період 2021-2023 рр. діяла єдина ставка ПДФО (18 %) та військового збору (1,5 %), питома вага зазначених податкових виплат у виручці підприємства складає не більше 15,3, що, на наш розсуд, є результатоом використання податкової соціальної пільги, яка дає змогу працівникам геодезично-землевпорядних підприємств зменшити власне податкове навантаження, у разі, якщо величина їх доходів не перевищує 140 % прожиткового мінімуму.

Таблиця 2.2

Податкове навантаження на фонд оплати праці ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» *

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Фонд оплати праці, тис. грн	1721,69	1793,51	2032,53
Сукупні виплати податку на доходіи фізичних осіб (ПДФО), та військового збору, тис. грн	233,96	254,46	310,16
Частка ПДФО та військового збору у фонді оплати праці, %	13,5	14,2	15,3

*Складено автором за даними обліку ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

Не зважаючи, що ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» нараховує та сплачує досить багато податків, зборів та платежів податкового характеру, чинне оподаткування землевпорядно-геодезичних підприємств передбачає також сплату податку на доходи фізичних осіб зі застосуванням фіксованої податкової ставки у розмірі 18 % а також передбачала в період до 2024 р. сплату військового збору зі застосуванням фіксованої податкової ставки у розмірі 1,5 %.

Крім того, ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою», як і інші субєкти землевпорядно-геодезичного підприємництвау на загальних умовах оподаткування сплачують продаток на прибуток підприємств, земельний податок, ПДВ, та податок на нерухоме майно, відмінне від земельних ділянок.

При цьому, частка ПДФО і військового збору у фонді оплати праці ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» склала протягом досліджуваного періолду біля14 %.

В той же час, основою податкових сплат ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» до місцевих бюджетів та основною складовою системи фіскального регулювання його діяльності через оподаткування доходів працюючих є податок на доходи фізичних осіб та військовий збір.

Зокрема, показники звітності з оподаткування, наведені в таблицях 2.1 і 2.2 продемонстрували наявність тенденції стосовно зростання в 2022-2023 рр. річного розміру податку на доходи фізичних осіб та військового збору, які сплачує ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» до бюджету. Поряд з цим, в 2022 р. спостерігається незначне зменшення частки зазначених податкових аиплат у виручці від реалізації геодезично-землевпорядних та інших послуг та в операційних витратах бізнес-структури (рис. 2.3).

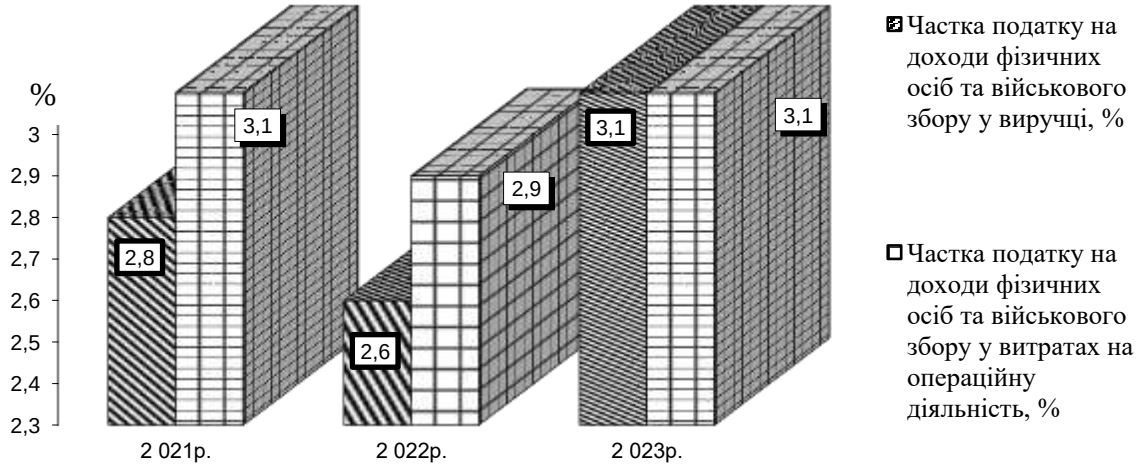

Рис. 2.3. Частка податку на доходи фізичних осіб та військового збору у операційних витратах та виручці ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою», %*

*Складено автором за даними обліку ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

Зрозуміло, щотакий стан речей викликало зменшення рівня зайнятості працівників підприємства та, відповідно, зменшенням самого фонду

заробітної плати, який, проте, завдяки фінансовій стратегій підприємства, все ж дещо зріс, що є результатом московитської агресії, скороченням фінансових можливостей замовників та зниження рівня ділової активності ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

Ознакою, що дає можливсть також порівняти фіскальні можливості та рівень регулюючого впливу кремо взятого податку на фінансовий стан податкоплатника є значення податкових виплат зі сплати нарахованих сум окремого податку, чи як у нашому випадку – групи податків, у загальних податкових виплатах платника за річний період. Цей показник по ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» стосовно сукупних виплат податку на доходи фізичних осіб і військового збору в динаміці за 2021-2023 рр. нами зображено на рис. 2.4

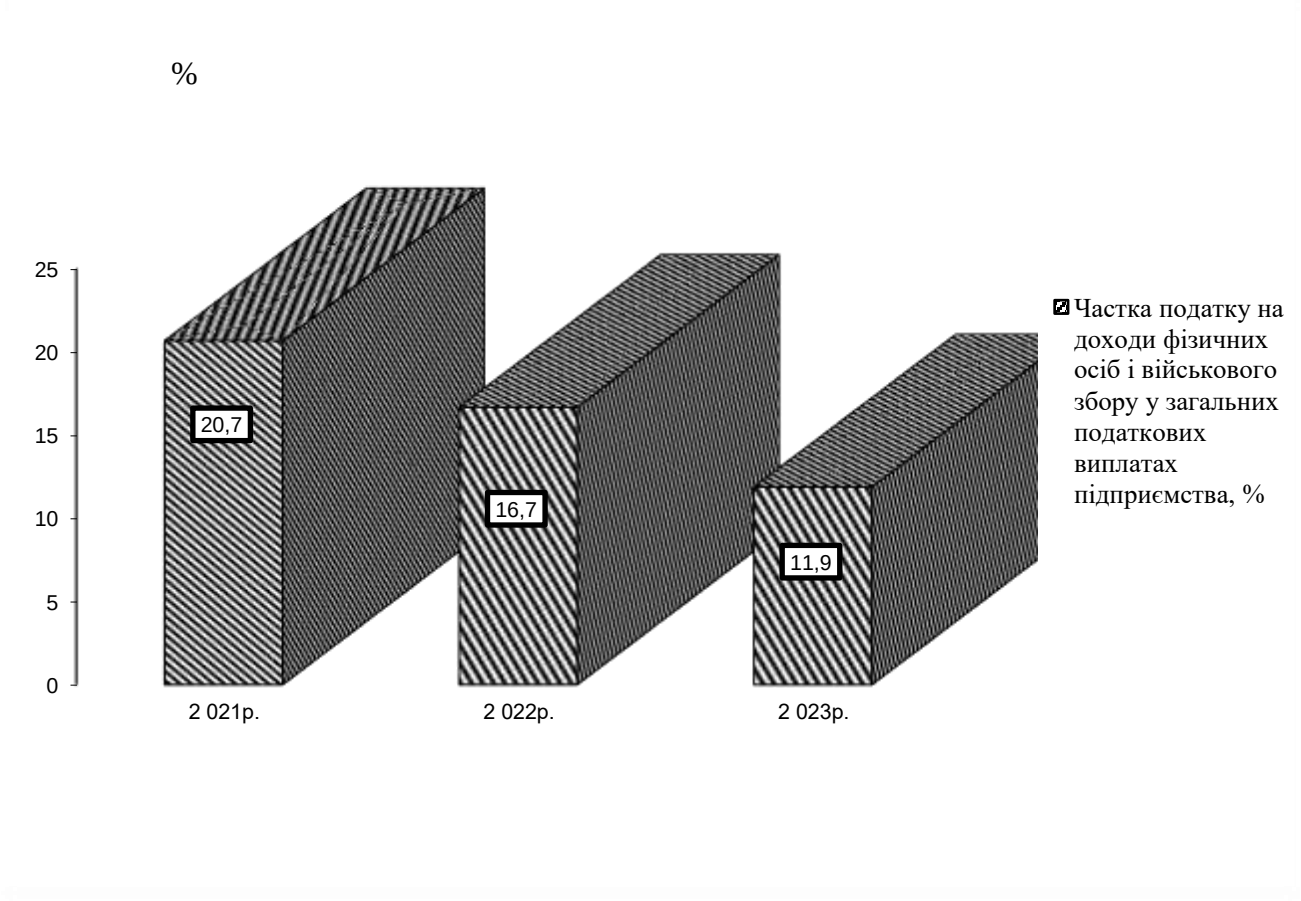

Рис. 2.4. Частка податку на доходи фізичних осіб та військового збору у загальних податкових виплатах ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою», %*

*Складено автором за даними обліку ДП «Дніповський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

Показники, наочно зображені на рис. 2.4, демонструють, що сукупна доля податку на прибуток і військового збору у податкових сплатах ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» за період 2021-2023 рр. поменшала майже вдвічі. Це є результатом зниження купівельної спроможності замовників на ринку геодезично-землевпорядних послуг, зумовлене московитською навалою, зростанням витрат у скупній виручці податкоплатника, а також низкою недоліків механізму нарахування і сплати податку на доходи фізичних осіб і військового збору та податкової системи геодезично-землевпорядних бізнес-структур на загальній системі оподаткування.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГЕОДЕЗИЧНО-ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ЇХ ПРАЦІВНИКІВ

Перехід України на ринкові умови господарювання за умов чинної податкової системи з кожним роком посилює розшарування населення за рівнем їх доходів. Саме це зумовлює необхідність вдосконалення механізму справляння основного податку, яким оподатковуються доходи населення – податку на доходи фізичних осіб (ПДФО).

Слід відмітити, що доходи населення несуть в собі потужний мультиплікативний потенціал, що має безпосередній вплив на інші сектори економіки та є стимулом до економічного росту.

Зокрема, зменшення ставок податку для громадян обов'язково збільшує сукупний попит, що в свою чергу сприяє зростанню надходжень від непрямих податків до державного бюджету та збільшує прибутки підприємств. Отримавши більше коштів підприємства збільшують розміри своїх виплат до державного та місцевих бюджетів, підвищують виробниче споживання, а також збільшують фонд заробітної плати. Таким чином, відбувається розігрівання економіки, результатом чого стає зростання, як національного доходу так і доходів окремих індивідів, підвищується добробут нації і вирішується така важлива для нашої держави проблема – велика дотаційність більшості місцевих бюджетів. Використання саме такого механізму дозволило США отримати додаткові кошти для фінансування антитерористичної кампанії [34, с. 52].

Слід зазначити, що до 2004 року оподаткування доходів громадян здійснювалось відповідно до вимог Декрету Кабінету міністрів України «Про прибутковий податок з громадян». У 2004 році з прийняттям Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» № 889 від 22.05.2003 року відбулось реформування оподаткування доходів фізичних осіб в Україні. Внаслідок цього прогресивна шкала ставок прибуткового податку з громадян змінилась на малопрогресивні стваки, а з прийняттям Податкового кодексу України – на

пропорційні ставки податку на доходи фізичних осіб, які, порівняно з попереднім періодом, значно зменшились.

Необхідно зауважити, що в результаті податкових реформ оподаткування доходів фізичних осіб в Україні не стало досконалим. Адже статистичні дані свідчать, що в українському суспільстві 90 % населення мають низькі доходи а 10 % надвисокі [35]. При цьому майже всі громадяни України, незалежно від розмірів їх доходів, сплачують податок за єдиною ставкою, яка нині становлять 18 % [26].

На наше переконання, з метою створення в Україні оптимальної системи прибуткового оподаткування потрібно вивчити уже існуючі механізми справляння податку на доходи громадян в інших країнах.

Зокрема, зарубіжний досвід прибуткового оподаткування свідчить, що в більшості країн світу шкала ставок податку на доходи фізичних осіб прогресивна і максимальний їх розмір сягає значних величин: 40 % у Великобританії, 53 % у Німеччині, 56,8 % у Франції, 50 % у Японії та в Австрії, 55 % у Бельгії [34, с. 69-97].

Крім того, на особливу увагу заслуговує досвід прибуткового оподаткування громадян Сполучених Штатів Америки. Зокрема в США функціонує прогресивна шкала оподаткування доходів фізичних осіб зі ставками податку від 15 до 28 %. При цьому оподатковуватись за вибором платників податку можуть або доходи окремо взятого громадянина, або ж прибутки всієї родини. В останньому випадку за базу оподаткування слугує сумарна вартість усіх видів доходів членів сім'ї за рік [34, с 103]. Слід зазначити, що нині в цій країні розмір неоподатковуваного мінімуму доходів громадян в рік сягає 3 тис. доларів США для одиноких громадян і 5 тис. доларів США для подружжя [37]. Сутність американської системи оподаткування доходів громадян полягає в тому, що кожен громадянин розглядається як підприємство, яке повинне оплатити послуги, що надаються щодо охорони здоров'я, паркування, штрафи і т. д., які зменшують оподатковувані доходи громадянина. В результаті цього ставки податку для

фізичних осіб номінально досягають 28 %, а реально становлять 15 – 20 % за рахунок виплат платника податку на власне утримання, на розмір яких зменшуються оподатковувані доходи [34, с. 107].

Безперечно це країни з високим рівнем життя та з суттєвим рівнем доходів на душу населення. Україна ж створила систему прибуткового оподаткування зі значним податковим навантаженням на малозабезпечених громадян, що не є справедливим, адже громадяни, що працюють на геодезично-землевпорядних підприємствах, сплачують податок ставкою 18 % [52], в результаті чого в нашій країні значну частину прибуткового податку за громадян України, що отримують відносно високі доходи фактично сплачують українці з низькими доходами.

Слід також зазначити, що з 2004 року з введенням в дію Закону «Про податок з доходів фізичних осіб», в Україні неоподатковуваний мінімум доходів громадян замінила податкова соціальна пільга, порядок застосування якої продубльовано практично без змін у Податковому кодексі України. Згідно з вимогами Податкового кодексу, на податкову соціальну пільгу має право платник податку, який отримує доходи у вигляді заробітної плати, якщо її розмір за звітний місяць не перевищує місячного прожиткового мінімуму, встановленого на 1 січня звітного податкового року, збільшеного на 140 % та округленого до найближчих десяти гривень. [26].

Звичайно, функціонування податкової соціальної пільги дещо послаблює податковий тиск на малозабезпечені категорії громадян. Проте, на нашу думку, нині вона не забезпечує виконання одного з визначальних у світовій практиці податкових відносин принципів соціальної та фіскальної політики, згідно з яким рівень доходу, що забезпечує базові потреби громадянина, звільняється від оподаткування. Через поширення практики приховування доходів від оподаткування значна частина податкових соціальних пільг надається тим платникам, що насправді її не потребують, оскільки вони отримують порівняно високі доходи, які ними приховуються від оподаткування. Враховуючи це, на нашу думку, податкову соціальну пільгу

слід замінити на звільнення від оподаткування частини заробітної плати за рахунок якої фінансуються витрати на транспортні послуги, на харчування, придбання товарів першої необхідності, тощо. Тобто, формально податкову соціальну пільгу, яка не виконує основне своє завдання – не підвищує належним чином доходну спроможність малозабезпечених громадян можна просто відмінити, одночасно дозволивши включати до податкового кредиту більшу частину мінімально необхідних витрат платників податку на доходи фізичних осіб.

Іншим шляхом вирівнювання доходної спроможності малозабезпечених громадян може бути запровадження неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, що й передбачав Декрет Кабінету Міністрів України «Про прибутковий податок з громадян», який діяв в Україні до 2004 року.

При цьому, в будь-якому випадку, розмір неоподатковуваної частини доходів фізичних осіб в Україні повинен бути значно вищим від величини чинної податкової соціальної пільги, що забезпечить як зростання купівельної спроможності порівняно небагатих громадян, так і підвищення розмірів надходжень до бюджету інших платежів, зокрема податків на споживання та податку на прибуток підприємств.

Таким чином, оподаткування доходів фізичних осіб потребує негайного та суттєвого вдосконалення, насамперед, шляхом вирішення проблем, описаних в цьому дослідженні.

Зокрема, беручи до уваги низький рівень доходів більшості громадян а також враховуючи рівень безробіття в нашій країні, при оподаткуванні доходів фізичних осіб доцільно використовувати сукупний дохід усієї родини, тобто оподатковувати доходи всіх членів сім’ї разом, а не окремо. Такий порядок можна запровадити як обов’язковий для всіх платників податку, а також як альтернативу до загальної системи оподаткування доходів громадян, що закріплена Податковим кодексом України. Тобто сім’я може оподатковувати доходи як окремо, так і в сукупності, як сумарний дохід усіх членів родини. Це дозволить мінімізувати податковий тиск на малозабезпечений прошарок

населення, оскільки в деяких родинах працездатною особою є один член сім'ї.

Досягти соціальної справедливості та максимального економічного ефекту при оподаткуванні доходів фізичних осіб, як показали результати дослідження, можливо лише шляхом запровадження прогресивної шкали ставок прибуткового податку, причому верхня межа ставок за такої моделі оподаткування доходів громадян має бути досить високою. Але, слід зазначити, що ця модель передбачає існування великої кількості встановлених соціальних, майнових вирахувань, податкових кредитів, або економічно обґрунтованого неоподатковуваного мінімуму. Тому ця форма оподаткування буде досить громіздкою, хоч і забезпечуватиме формування значної частини доходів бюджетів та вирівнюватиме купівельну спроможність малозабезпечених громадян. Вдосконалення оподаткування доходів фізичних осіб повинно відбуватися на основі комбінованої системи, в основі якої має бути прогресивне оподаткування трудових доходів.

Вважаємо, що доходи повинні оподатковуватися за помірними, але не заниженими ставками, оскільки у цих сферах дійсно зберігається можливість приховування доходів у зв'язку з неможливістю їх повного контролю. Але до доходів, отриманих у гральних закладах, безумовно потрібно застосовувати найвищі ставки, що в принципі і передбачено зараз. Проблемою в даному випадку є те, що частина цих закладів є неофіційними, тому і значні суми доходів виводяться з-під оподаткування.

Напрями вдосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб, розроблені автором, наочно наведено на рис. 3.1.

На думку автора цього проекту, недонадходження податку до бюджету були б цілком виправданими, якби при цьому зменшився рівень «тінізації» економіки та одночасно збільшилися реальні доходи населення.

Проте, відсутність позитивних зрушень стосовно «неконвертованих виплат заробітної плати» та надходжень ПДФО до бюджетів засвідчує існування певних недоліків механізму його справляння. Зокрема, до його недоліків, на нашу думку, можна віднести наступне:

– механізм справляння ПДФО не забезпечив рівномірного навантаження

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ СПРАВЛЯННЯ ПДФО

Вдосконалення законодавства. Вдосконалення окремих положень Податкового кодексу України сприятиме спрощенню, стабільності та узгодженості норм податкового законодавства.

Розширення бази оподаткування. Дасть змогу залучити до оподаткування усі доходи, окрім цільових, що виплачуються з державних цільових фондів, створених відповідно до закону або одержаних як компенсація, відшкодування певних витрат. Врегулювання оподаткування доходів від інтелектуальної власності та незалежної професійної діяльності, що призводять до значних втрат бюджету

Податкові ставки. Запровадження прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб, отриманих у вигляді заробітної плати із застосуванням помірних ставок, що зменшить податкове навантаження на платників з низьким і середнім рівнем доходів та підвищених для платників з високими доходами з метою забезпечення виконання принципу вертикальної рівності, що збільшить надходження до бюджету.

Пільгова політика. Впровадження неоподатковуваного мінімуму; посилення соціальної спрямованості податкової знижки; упорядкування пільг соціально незахищеним громадянам, та особам, що мають заслуги перед державою.

Механізм справляння податків з інших доходів. Розроблення раціонального й ефективного порядку оподаткування доходів від фінансових інвестицій, операцій з об’єктами власності, пасивних доходів та контролю за ними з метою усунення зловживань в цій сфері, підвищення фіскального потенціалу та збільшення податкових надходжень від зазначених доходів.

Підвищення ефективності податкового контролю. Сприятиме подоланню зловживань, які дискредитують спрощене оподаткування і використовують його механізм для ухилення від сплати податків. Упорядкування системи стягнення податків з пасивних доходів з метою стимулювання інвестиційної діяльності, та контролю за ними.

Залучення до оподаткування тіньових доходів. Відстеження товарно-грошових потоків, що створюються у сфері спрощеної системи оподаткування, контроль за використанням готівки, легалізація доходів громадян від незареєстрованої економічної діяльності.

Мобілізація резервів нарощування податкових надходжень до бюджету від оподаткування фізичних осіб: зростання доходів громадян, збільшення чисельності працюючих, зниження рівня трудової міграції працездатного населення, збільшення обсягу прямих інвестицій в економіку.

Рис. 3.1. Шляхи вдосконалення механізму оподаткування доходів громадян*

* Розроблено автором.

− на доходи різних верств населення, в результаті чого 95 % податку надходить від громадян з невисокими доходами [28, с. 75-76];

− запровадження пропорційної системи оподаткування доходів громадян не зумовило скорочення обсягів виплат заробітної плати «в конвертах». На нашу думку, причиною цього є те, що нині «тінізацію» заробітної плати спричиняє значний розмір соціальних внесків;

− запровадження єдиної ставки податку в розмірі 13 %, а потім її підвищення до 15 (17) % та навіть до 18 % (замість мінімальної ставки прибуткового податку на доходи громадян, що складала 10 % суттєво підвищило рівень податкового навантаження на біднішу частину населення України;

− не було досягнуто головної мети зміни системи оподаткування – зростання рівня доходів зведеного бюджету України.

Таким чином, проведений аналіз показав, що в умовах перехідної економіки як пропорційна, так і малопрогресивна шкала оподаткування доходів фізичних осіб виявилася неефективною.

Тому, на нашу думку, в Україні необхідно ввести прогресивну але з помірною шкалою податкових ставок систему оподаткування доходів фізичних осіб.

В зв’язку з цим, варто відмітити, що ще в 2014 р. розроблялись зміни до Податкового кодексу України, що передбачали запровадження прогресивної шкали ставок податку (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала ставок ПДФО, що пропонувались в Україні в 2014 р.*

Розміри доходів	Ставка ПДФО, %
До 10 прожиткових мінімумів	15 %
Від 10 до 17 прожиткових мінімумів	17 %
Від 17 до 33 прожиткових мінімумів	20 %
Від 33 до 66 прожиткових мінімумів	25 %
Більше 66 прожиткових мінімумів	30 %

*Узагальнено автором на підставі джерела : [31].

Схиляючись до думки що така шкала ставок податку на доходи є більш

справедливою, ніж сучасна, зазначимо, що вона створює підвищене, на наше переконання, податкове навантаження на громадян України з порівняно невисокими доходами.

Тому, на розсуд автора цієї роботи, ставку податку на доходи фізичних осіб, які менші від двох мінімальних заробітних плат, необхідно зменшити до 10 %, з доходів від 2 до 4 мінімальних заробітних плат – до 13 %, що відповідає рівню 2004-2006 рр., і зберегти ставку 15 %, що діяла в Україні з 2007 р. по 2015 рік, для оподаткування доходів працівників у межах 4-8 мінімальних заробітних плат, збільшити до 20 % – ставку з доходів від 8 до 15 мінімальних заробітних плат і до 25 % більше 15 мінімальних заробітних плат (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Шкала ставок пропонованого механізму справляння ПДФО*

Розміри доходів	Ставка ПДФО, %
До 2-х мінімальних заробітних плат	10 %
Від 2 до 4 мінімальних заробітних плат	13 %
Від 4 до 8 мінімальних заробітних плат	15 %
Від 8 до 15 мінімальних заробітних плат	20 %
Більше 15 мінімальних заробітних плат	25 %

*Розроблено автором.

Система оподаткування доходів фізичних осіб повинна, крім фіскальної (мобілізація фінансових ресурсів до бюджетів), виконувати регулюючу функцію (підвищення рівня соціальної захищеності найбідніших верств населення за рахунок багатшої частини суспільства).

Для цього необхідно запровадити помірно прогресивну шкалу ставок податку на доходи фізичних осіб.

Проте, на думку автора, верхня межа ставок ПДФО не повинна ліквідувати у громадян з помірно високим рівнем доходів стимули щодо збільшення їх капіталу. Саме тому нами пропонується порівняно невисока верхня межа ставок ПДФО, що не зовсім відповідає світовій практиці прибуткового оподаткування доходів громадян.

Крім того, слід зауважити, що тривалий час у вітчизняному політикумі продовжуються дискусії з приводу підвищення ставки військового збору [12]. Поряд з цим, не зважаючи на тривалі суперечки політиків з цього приводу, відповідний

нормативно-правовий акт має бути прийнятий найближчим часом [16]. Необхідно зауважити, що зазначена податкова новація викликала помітний рівень несприйняття в бізнесі а також негативні прогнози аналітиків [15].

Зважаючи на викладене, цілком закономірним є аналіз впливу підвищення ставки військового збору на бізнес-середовище і на ринок геодезично-землевпорядних послуг, окремі результати якого нами наведені в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Динаміка окремих показників нарахування військового збору ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою»*

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Частка військового збору, нарахованого відповідно до вимог чинного законодавства (за ставкою 1,5 %) у фінансових результатах до оподаткування, %	28,9	29,6	31,1
Частка військового збору, нарахованого відповідно до пропонованих окремими законотворцями змін до Податкового кодексу України (за ставкою 5 %) у фінансових результатах до оподаткування, %	96,3	98,7	103,6

*Складено автором за даними обліку та звітності ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

Результати аналізу впливу зміни ставки військового збору на фінансовий результат до оподаткування, наведені нами в таблиці, переконливо продемонстрували, що збільшення ставки військового збору, яке ми незабаром очікуємо, обернеться для суб’єктів геодезично-землевпорядного підприємництва на загальній системі оподаткування, обліку та звітності вкрай негативними наслідками, які зумовлять критичне скорочення розмірів їх прибутків та, навіть, перехід зазначених бізнес-структур до безприбуткової діяльності. Такий стан речей, як відомо, суперечить самій логіці та філософії бізнесу. Тому в підприємців виникає дилема або ж закриття бізнес-структур, які надають геодезично-землевпорядні послуги та є при цьому платниками

податків на загальній системі оподаткування, або ж підняття розцінок на послуги, які ними надаються.

Звичайно, важко спрогнозувати розміри зростання зазначених розцінок, але, зважаючи на те, що підняття ставок військового збору має супроводжуватись, на думку окремих політиків, зростанням також ставок акцизного податку та деяких інших податкових платежів, розміри закономірного зростання розцінок на геодезично-землевпорядні послуги можуть бути і, скоріше за все, будуть вельми помітними. Це, в свою чергу, зумовить вагоме зростання витрат на повоєнну відбудову України. Крім того, практика вітчизняних податкових реформ демонструє, що одним із наслідків суттєвого зростання податкових ставок часто є тінізація цілих галузей економіки. Звичайно, запобігати таким явищам та їх наслідкам муситиме податкова служба України, проте, ефективність протистояння процесам переходу до неофіційного сектору окремих галузей економічної діяльності під час війни і в повоєнний період викликає значні сумніви.

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, зазначимо, що збільшення ставок військового збору призведе до зростання вартості геодезично-землевпорядних послуг, стимулюватиме значні інфляційні процеси та може спричинити перехід помітної частини суб’єктів геодезично-землевпорядного бізнесу до тіньового сектору економіки. Закономірно, що вплив низки перелічених нами негативних наслідків від зростання ставки військового збору перекреслить всі можливі фіскальні результати від такої новації та, навіть може зумовити не зростання, а навпаки – значне скорочення мобілізованих до бюджету сум військового збору.

РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ ПЛАНУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХОДІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПРИКЛАДІ ДП «ДНІПРОВСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ТА ПРОЄКТНИЙ ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕУСТРОЮ»

Охорона праці - це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці.

Планування організаційно-технічних заходів з охорони праці - одна з провідних функцій управління з охорони праці. Перед плануванням обов'язково визначається фактичний стан охорони праці і його прогнозування на майбутнє.

Планування робіт по охороні праці буває перспективним (на тривалий відрізок часу), поточним (на рік) і оперативним (квартал, місяць, декаду).

До перспективних планів належить комплексний план покращення умов праці і санітарно-оздоровчих заходів, що передбачає створення, відповідно до нормативних актів з охорони праці, умов праці, пов'язаних з перспективними змінами підприємства. Таке планування, як правило, розраховане на термін від 2 до 5 років. Реалізація цих планів забезпечується через річні плани номенклатурних заходів по охороні праці, які відносяться до угоди, що є невід'ємною частиною колективного чи трудового договору.

Поточні плани передбачають реалізацію заходів і покращення умов праці, створення кращих побутових і соціальних умов на виробництві. Ці плани обов'язково забезпечуються фінансуванням згідно з кошторисами.

Питання охорони праці можуть віддзеркалюватись в інших поточних планах, які підприємства та організації можуть складати на вимогу трудових колективів: план соціального розвитку колективу; наукової організації праці; механізації важких і ручних робіт; охорони праці жінок; підготовки підприємства до робіт в осінньо-зимовий період; підвищення культури виробництва. Оперативні плани складаються для швидкого виправлення виявлених в процесі контролю недоліків в стані охорони праці, а також для

ліквідації наслідків аварій або стихійного лиха.

В статті 19 Закону України «Про охорону праці» говориться, що фінансування охорони праці здійснюється роботодавцем [44].

Фінансування профілактичних заходів з охорони праці, виконання загальнодержавних, галузевих та регіональних програм поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, інших державних програм, спрямованих на запобігання нещасних випадкам та професійним захворюванням, передбачається здійснювати за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів, що виділяються окремим рядом та за рахунок інших джерел фінансування, визначених законодавством. Для підприємств що фінансуються з державного або місцевого бюджетів на охорону праці передбачається витрачати не менше 0,2 % від фонду оплати праці.

Законом України «Про охорону праці» передбачено вносити в колективний договір, угоду соціальної гарантії для працівників підприємства з питань охорони праці з визначенням їх фінансування. Будівлі, споруди, устаткування, машини, механізми, транспортні засоби повинні відповідати вимогам нормативно-правових актів з охорони праці і, перед введенням в дію, повинні пройти експертизу [44].

В ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» виділяються грошові кошти на номенклатурні заходи, придбання спеціального взуття і одягу, на засоби індивідуального захисту. Аналіз грошових витрат з охорони праці проведено нами в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Аналіз грошових витрат на заходи з охорони праці по ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» *

Назва показників	2021 р.		2022 р.		2023 р.	
	план.	факт.	план.	факт.	план.	факт.
Виділено всього коштів тис. грн:	6,64	6,64	7,12	7,12	8	8,48
- на номенклатурні заходи	2,48	2,48	2,56	2,56	3,04	3,04
- на спецвзуття та спецодяг	2,4	2,4	2,56	2,56	2,8	2,8
- на придбання індивідуальних засобів захисту	1,76	1,76	2	2	2,16	2,64

*За оперативними даними ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

Аналізуючи дані таблиці бачимо, що витрати коштів на проведення заходів з охорони праці в ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» з кожним роком зростають. Так, якщо у 2021 році вони склали 6,64 тис. грн то у 2023 році ця сума збільшилась на 1,84 тис. грн і склала 8,48 тис. грн. Слід також відмітити, що суми витрат на фінансування заходів з охорони праці повністю співпадають з сумами запланованих витрат, а у 2023 році навіть перевищують заплановані показники, що, на нашу думку, є позитивним явищем.

Також ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» несе витрати у вигляді виплат за листками непрацездатності, одноразової допомоги та відрахування до фонду соціального страхування розглянемо таблицю 4.2.

Таблиця 4.2

Витрати на ліквідацію наслідків нещасних випадків і професійних захворювань по ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» *

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Виплати за листками непрацездатності	1657	1150	1056
Виплата потерпілим та членам їх сімей (одноразова допомога)	х	**х**	**х**
Вартість зіпсованого обладнання, будівель чи споруд	1260	2250	3150
Відрахування в фонд соціального страхування та на медичний захист	1560	1870	1690

*За оперативними даними ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

З даних, наведених у таблиці бачимо, що витрати за листками непрацездатності у 2023 році зменшилися порівняно з 2021 та 2022 роком на 507 грн та 601 грн і склали 1056 грн у 2023 році. Витрати на зіпсоване обладнання зростають з кожним роком і протягом 2022-2023 років зросли від 1260 до 3150 грн. Відшкодування в фонд соціального страхування у 2021 році становили 1560 грн, у 2022 р. – 1870 грн, та у 2023 р. – 1690 грн.

Ефективність грошових витрат на заходи з охорони праці характеризується показниками розподілу матеріальних витрат, коефіцієнтом технічної оснащеності засобів захисту і коефіцієнтом витрат праці.

Таблиця 4.3

Показники економічної ефективності заходів з охорони праці по ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» *

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Розподіл матеріальних витрат, тис. грн.	1,3	1,1	1,4
Коефіцієнт оснащеності	0,23	0,25	0,27
Коефіцієнт витрат праці	97	98	98

*За оперативними даними ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою».

Аналізуючи дані таблиці слід відмітити, що в організації проводяться всі заходи з охорони праці, виділяється достатня кількість коштів для їх забезпечення. Проте, аналізуючи планування та ефективність грошових витрат на заходи з охорони праці в ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» слід збільшити фінансування охорони праці, що зумовлюється знеціненням виробничих фондів та неякісною політикою країни з даних питань.

З метою поліпшення умов праці та усунення недоліків, з метою попередження травматизму та недопущення їх повторної появи в ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» необхідно:

- організувати безперервне проведення лабораторного та інструментального інспектування впливу негативних факторів на умови праці працівників, відповідно до вимог ДСанПІН 3.3.2.007-98;

- привести місця роботи у відповідність ергономічним вимогам ДСанПІН 3.3.2.007-98;

- підготувати і впровадити на місцях роботи щонайкращі режими роботи і відпочинку, які відповідають вимогам санітарних норм і правил;

- розробити графік періодичного проведення зарядок і руханок, які дозволять забезпечити відновлення та збереження зору працівників, покращання церебрального кровообігу та низки загальнооздоровчих вправ і заходів, забезпечивши при цьому його неухильне виконання [41-45].

ВИСНОВКИ

В кваліфіцаційній роботі за матеріалами наукової періодики та фактичними даними ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» проаналізовано сучасну практику нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб та військового збору стосовно, насамперед, заробітної плати працівників субєктів геодезично-землевпорядного бізнесу та обгрунтовано напрями вдосконалення його порядку нарахування і сплати. Проведене дослідження дає змогу висловити такі висновки :

1. У разі, якщо суб'єкти, що займаються геодезично-землевпорядною діяльністю, використовують найману працю, вони нараховують, утримують з доходів найманих працівників та перераховують до бюджетів від імені та за дорученнями працівників податок на доходи фізичних осіб. До іншого податку, який сплачується за рахунок працюючих в геодезії та землеустрої відносять військовий збір.

2. Структура та кадровий склад фінансово-економічної служби ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» дозволяє правильно та вчасно нараховувати а також сплачувати до бюджетів податки та податкові платежі різних видів, в тому числі і податок на доходи фізичних осіб та військовий збір, що є основними податковими формами, які регулюють нарахування і виплату заробітної плати та інших видів доходів працюючих на геодезично-землевпорядних підприємствах громадян.

Основою податкових сплат ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» до місцевих бюджетів та основною складовою системи фіскального регулювання його діяльності через оподаткування доходів працюючих є податок на доходи фізичних осіб та військовий збір.

3. Результати вивчення механізму нарахування і сплати податку на доходи фізичних осіб показали, що податкову соціальну пільгу слід замінити

на звільнення від оподаткування частини заробітної плати за рахунок якої фінансуються витрати на транспортні послуги, на харчування, придбання товарів першої необхідності, тощо. Тобто, формально податкову соціальну пільгу, яка не виконує основне своє завдання – не підвищує належним чином доходну спроможність малозабезпечених громадян можна просто відмінити, одночасно дозволивши включати до податкового кредиту більшу частину мінімально необхідних витрат платників податку на доходи фізичних осіб.

4. Іншим шляхом вирівнювання доходної спроможності малозабезпечених громадян може бути запровадження неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, що й передбачав Декрет Кабінету Міністрів України «Про прибутковий податок з громадян», який діяв в Україні до 2004 року.

5. Розмір неоподатковуваної частини доходів фізичних осіб в Україні повинен бути значно вищим від величини чинної податкової соціальної пільги, що забезпечить як зростання купівельної спроможності порівняно небагатих громадян, так і підвищення розмірів надходжень до бюджету інших платежів, зокрема податків на споживання та податку на прибуток підприємств.

6. Досягти соціальної справедливості та максимального економічного ефекту при оподаткуванні доходів фізичних осіб, як показали результати дослідження, можливо лише шляхом запровадження прогресивної шкали ставок прибуткового податку, причому верхня межа ставок за такої моделі оподаткування доходів громадян має бути досить високою.

7. Збільшення ставок військового збору, про яке останнім часом часто говориться в виступах політиків та в пресі, призведе до зростання вартості геодезично-землевпорядних послуг, стимулюватиме значні інфляційні процеси та може спричинити перехід помітної частини суб’єктів геодезично-землевпорядного бізнесу до тіньового сектору економіки. Закономірно, що вплив низки перелічених нами негативних наслідків від зростання ставки військового збору перекреслить всі можливі фіскальні результати від такої

новації та, навіть може зумовити не зростання, а навпаки – значне скорочення мобілізованих до бюджету сум військового збору.

8. З метою поліпшення умов праці та усунення недоліків, з метою попередження травматизму та недопущення їх повторної появи в ДП «Дніпровський науково-дослідний та проєктний інститут землеустрою» необхідно:

- організувати безперервне проведення лабораторного та інструментального інспектування впливу негативних факторів на умови праці працівників, відповідно до вимог ДСанПІН 3.3.2.007-98;

- привести місця роботи у відповідність ергономічним вимогам ДСанПІН 3.3.2.007-98;

- підготувати і впровадити на місцях роботи щонайкращі режими роботи і відпочинку, які відповідають вимогам санітарних норм і правил;

- розробити графік періодичного проведення зарядок і руханок, які дозволять забезпечити відновлення та збереження зору працівників, покращання церебрального кровообігу та низки загальнооздоровчих вправ і заходів, забезпечивши при цьому його неухильне виконання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В.Л., Ляшенко Ю.І. Економічні та позаекономічні аспекти оподаткування. Фінанси України. 2005. № 1. С. 36-43.

2. Андрущенко В.Л. Податкові важелі та стимули розвитку господарських систем (теоретичні засади та практика використання). Ірпінь: Національний університет державної податкової служби України, 2006. 210 с.

3. Білик М.Д. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні та Європі. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 1. С. 112–115.

4. Білик М.Д. Фінансове обґрунтування оподаткування доходів фізичних осіб. Фінанси України. 2011. № 4. С. 133–142.

5. Бодюк А.В. Визначення важливості системи оподаткування доходів фізичних осіб. Фінанси України. 2015. № 1. С. 104–105.

6. Боровик П.М. Вдосконалення механізму оподаткування доходів громадян. Збірник наукових праць Подільського ДАТУ. 2016. Випуск 19. С. 290-291.

7. Боровик П.М., Бечко В.П. Проблеми справляння податку на доходи фізичних осіб. Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах СНД: Матеріали ІІ міжнародної науково-практичної конференції, 26-28 травня 2016 р. Переяслав-Хмельницький. 2016. С. 23-25.

8. Боровик П. М., Кисельов Ю. О., Шемякін М. В. Оподаткування землі та нерухомості: навчальний посібник. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2022. 100 с.

9. Бюджетний кодекс України. URL: //http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2456-17. (дата звернення: 13.11.2024).

10. Бюджетний моніторинг : Аналіз виконання бюджету за 2023 рік. URL: //http://www.minfin.gov.ua_budget _monitoring.html. (дата звернення: 13.11.2024).

11. Волошкіна О.В. Декларування з податку на доходи фізичних осіб. Облік і фінанси. 2024. № 1. С. 106-108.

12. Гопцій І. Оподаткування заробітної плати: нові правила старої гри. Все про бухгалтерський облік. 2024. 29 січня. С. 40-44.

13. Демиденкова Л.М. Оподаткування доходів громадян: досвід США та України. Фінанси України. 2024. № 9. С. 30-33.

14. Дерев'янко С.І. Податок на доходи фізичних осіб: сучасні особливості застосування. Агрокомпас. 2022. № 11. С. 29-31.

15. Загородній А.Ю. Проблеми оподаткування доходів працівників геодезично-землевпорядних підприємств. Перспективні досягнення молодих науковців у геодезії та землеустрої: матер. ІІ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених (м. Умань, 12 листопада 2024 року). Умань, 2024. С. 33-35.

16. Загородній А.Ю., Боровик П.М., Сердюк С.Р. Напрями вдосконалення оподаткування доходів працівників геодезично-землевпорядних підприємств. Актуальні проблеми теорії і практики бухгалтерського обліку, аналізу, контролю й оподаткування в Україні: сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку: зб. наук. праць ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій 50-річчю кафедри обліку, оподаткування та технологій електронного бізнесу 24 жовтня 2024 року / за наук.ред. ректора, доктора економічних наук, професора В. Іванишин. Кам'янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2024. С. 224-225.

17. Іваненко В.О. Оподаткування доходів громадян: ключові підходи. Економіка, фінанси, право. 2014. № 12. С. 20-24.

18. Конституція України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80. (дата звернення: 13.11.2024).

19. Креус В.Г. Удосконалення оподаткування доходів громадян громадян в Україні. Фінанси України. 2023. № 10. С. 19-27.

20. Краснолуцька Л. Питання оподаткування доходів фізичних осіб. . Бухгалтерський облік і аудит. 2023. № 12. С. 192-194.

21. Кривіцький В.Б. Оподаткування доходів фізичних осіб. Фінанси

України. 2023. № 9. С. 34-39.

22. Крисоватий А.І., Десятнюк О.М. Податкова система: Тернопіль: Карт–бланш, 2004. 231 с.

23. Лелека В.І., Боровик П.М. Вдосконалення сучасного порядку нарахування і сплати податку на доходи фізичних осіб. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії: Серія «Економічні науки». Полтава: ПДАА. 2013. Вип. 1 (6). Т. 3 С. 38-43.

24. Нікітішин А.О. Особливості оподаткування доходів фізичних осіб. Фінанси України. 2015. № 11. С. 111-113.

25. Податкова система: Підручник. П.К. Бечко, О.О. Непочатенко, С.М. Колотуха, П.М. Боровик та ін. [за ред. Бечка П.К.] Умань: Уманське видавничо-поліграфічне підприємство, 2006. 273 с.

26. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755–VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17. (дата звернення: 13.11.2024).

27. Ревун В.І. Про реформування та модернізацію податкової системи. Фінанси України. 2020. № 6. С. 27-34.

28. Рябчук О.Г. Аналіз прогресивності оподаткування доходів громадян в Україні. Формування ринкових відносин в Україні. 2020. № 2. С. 72-76.

29. Рудая М.І. Оподаткування доходів особистих підсобних господарств. Облік і фінанси АПК. 2006. № 5. С. 77-81.

30. Соколовська А.М. Реформування податку на доходи фізичних осіб: очікувані неслідки та проблеми. Наукові праці НДФІ. 2014. № 4. С. 120-127.

31. Соколовська А.М. До питань про податкову реформу в Україні. Фінанси України. 2015. № 4. С. 55-62.

32. Сутормiна В. М., Федосов В.М., Андрущенко В.Л. Держава-податки-бізнес. К.: Либідь, 1992. 328 с.

33. Тимошенко О.В. Світовий досвід прибуткового оподаткування населення Наукові праці НДФІ. 2010. № 1-2. С. 51-52.

34. Ткаченко Н.М. Податкові системи країн світу та України. Облік і звітність: Навчально-методичний посібник (видання 6-е, доповн., перероб.)

К.: Алерта, 2020. 554 с.

35. Тулуш Л.Д. Реформування механізму прямого оподаткування сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК. 2015. № 10. С. 34-60.

36. Фінанси: Навчальний посібник. П.К. Бечко, Л.Д. Тулуш, В.П. Бечко, П.М. Боровик. Львів: Новий світ-2000 . 2011. 345 с.

37. Budget_and_tax_history. URL: http://www. minfin.go.ua_ tax_history/html. (дата звернення: 13.11.2024).

38. European_taxes. URL: ченкоhttp:// www.faaf. nalog./faaf.org.ua. /htm. (дата звернення: 13.11.2024).

39. Mikesell J. L. Fiscal Administration: Analysis and Applications for the Public Sector. Holliwood : The Dorsey Press, 1982. 382 p.

40. Profits_Ukr_citizens. URL: http://www.ukrstat.gov.ua. /htm. (дата звернення: 13.11.2024).

41. ДБН В.2.5-28-2006 «Природне і штучне освітлення». URL: http://www.gorsvet.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/08/%D0%94%D0%91%D0%9D-%D0%92.2.5-28-2006.pdf. (дата звернення: 13.11.2024).

42. ДСанПІН 3.3.2.007-98 «Гігієнічні вимоги до організації роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин». URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=6007. (дата звернення: 13.11.2024).

43. ДСанПІН 5.5.6.009-98 «Пристрій і устаткування кабінетів комп'ютерної техніки в учбових закладах і режим праці учнів на персональних комп'ютерах». URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0009588-98#Text. (дата звернення: 13.11.2024).

44. Про охорону праці: Закон України. URL: https://zakon.rada.gov.ua. (дата звернення: 13.11.2024).

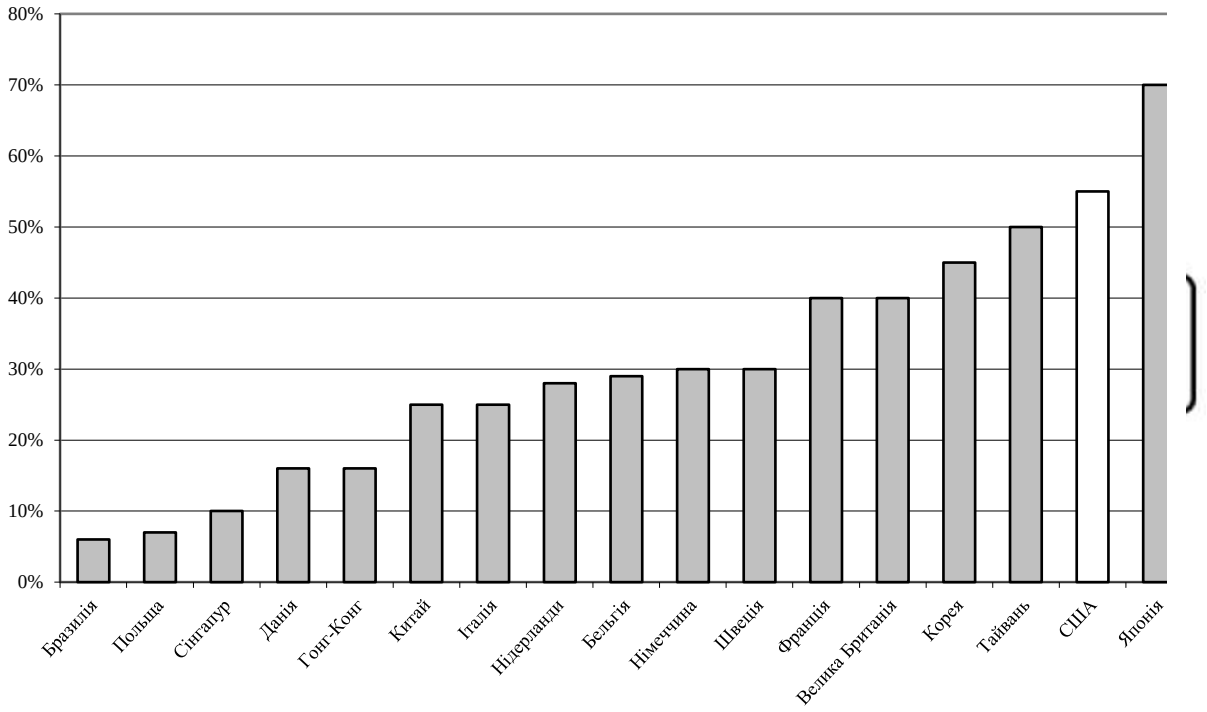
45. Про охорону здоров'я: Закон України. URL: https://zakon.rada.gov.ua. (дата звернення: 13.11.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Максимальні ставки податку на спадщину

в фіскальній практиці окремих країн світу*

* Mikesell J. L. Fiscal Administration: Analysis and Applications for the Public Sector. Holliwood : The Dorsey Press, 1982. P. 6.

Додаток Б

Степінь соціальної справедливості окремих податків*

Податки	Відсоток тих, хто вірить у справедливість податку	Відсоток тих, хто не вірить у справедливість податку
Податки (внески) на соціальне страхування	5%	59%
Податок на сукупну власність, залишену у спадщину	5%	58%
Підвищений прибутковий податок на подружжя	5%	54%
Податок на власність, розподілену між спадкоємцями	7%	48%
Податок на проценти по банківських вкладах	11%	42%
Податок на міжнародні й міжміські телефонні розмови	10%	40%
Податок на приріст вартості капіталу	15%	21%
Податок (акциз) на бензин та інше пальне	22%	21%
Податок на власність	20%	19%
Податок на дивіденди	20%	18%
Прибутковий податок	22%	15%
Податок на заробітну плату	24%	13%
Податок з продаж	31%	10%
Податок (акциз) на алкогольні напої, пиво та тютюнові вироби	56%	7%

*Budget_and_tax_history. URL: http://www. minfin.go.ua_ tax_history/html. (дата звернення: 13.11.2024).